

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10862510>

INKLYUZIV TA'LIMNI AMALGA OSHIRISHDA ZAMONAVIY TA'LIM USULLARI VA METODLAR

Teshaboyev Akramjon Yuldashevich

Andijon davlat chet tillar instituti.

Pedagogika va psixologiya kafedra mudiri

ANNOTATSIYA

Inklyuziv ta'limda zamonaviy ta'lim usullari va metodlarini amalga oshirilishida qanday usullar va metodlar qo'llanilishi haqida fikr yuritiladi. Maqola, inklyuziv ta'limning nima ekanligi, qanday yo'llar orqali amalga oshirilishi mumkinligi, va ushbu ta'lim usullarining ta'lim jarayonini qanday o'zgartirishi mumkinligini o'rganishga oid tushunchalar keltirib o'tilgan.

Kalit so'zlar: *Inklyuziv ta'lim, metodlar, differentsiya, ta'lim vositalari.*

Kirish:

Inklyuziv ta'lim, o'quvchilarning bilimlari va zarur ko'nikmalarini o'rganuvchi muhim jarayondir. Bu tizim, barcha o'quvchilar, ularning , qobiliyatlar va zarur bilimlari bo'yicha qabul qiladi. Bu esa, o'quvchilarning turli xil rivojlanish darajalarini, xilma-xil o'rganish usullari va ta'lim metodlaridan foydalanishni talab qiladi.

Zamonaviy ta'lim usullari va metodlarining inklyuziv ta'limda amalga oshirishining muhimligi, o'quvchilarning turli xil xususiyatlari va zarur talablari bo'yicha individuallashtirilgan o'qitish va o'rganishni ta'minlashdir. Bu usullar, o'quvchilarning o'ziga mahsus qobiliyatlarini va potensialini oshirishda katta rol o'ynaydi.

Inklyuziv ta'limning rivojlanishi va o'quvchilarning turli xil xususiyatlari bilan qanday bog'liqligini ochib beradi. Keyinchalik, zamonaviy ta'lim usullari va

metodlarining inklyuziv ta'limda amalga oshirishinin axamiyati va ularning o'quvchilar va o'qituvchilar uchun o'zgaruvchan jarayon haqida ko'proq ma'lumot beriladi.

Usullar:

Inklyuziv ta'limni amalga oshirishda zamonaviy ta'lim usullari va metodlarini ilmiy ravishda tushuntirish uchun, bu qismda quyidagi usullar va metodlar ko'rib chiqilgan:

1. Differensiyalangan o'qitish: Ushbu usulda, o'qituvchi o'quvchilarning turli xil xususiyatlari, qobiliyatlar va zarur talablari bo'yicha ta'limni individual tuzish uchun vositalardan foydalanadi. Masalan, o'qituvchi har bir o'quvchi uchun maxsus taqdimotlar tayyorlaydi va ularga turli darajada vazifalar beradi.

2. Kooperativ ta'lim: Bu usulda, o'quvchilar guruhlar birgalikda ishlaydilar va bir-birlari bilan hamkorlik qilishga chaqiriladi. Bu, o'quvchilarning ijtimoiy o'zaro aloqalarini rivojlantirish, o'rganishni qo'llab-quvvatlash va maslahatlashish tajribalarini oshirish uchun samarali usul hisoblanadi.

3. Texnologik ta'lim vositalari: Zamonaviy texnologiyalar, inklyuziv ta'limda o'quvchilarni qo'llab-quvvatlash va ularga turli xil bilimlarni o'rgatishda muhim rol o'ynaydi. Virtual ta'lim, onlayn ma'lumotlar bazalari, interaktiv darsliklar va boshqalar kabi texnologik vositalar o'quvchilarning qiziqishlarini oshirish va ta'lim jarayoniga qiziqishlarini oshishiga yordam beradi.

4. Amaliy ta'lim: Bu usulda, o'quvchilarga amaliy va tajribaviy o'rganish muhitida dars jarayoni tashkil etiladi. O'quvchilar masalalarni hal qilish, ko'proq amaliy mashg'ulotlar orqali bilim olishlari ta'minlanadi.

5. Qo'llanish texnologiyalari: Bu usul, o'quvchilarning ta'lim jarayoniga qiziqishlarini oshirish uchun bir qator qo'llaniladigan vositalardan foydalanishni o'z ichiga oladi. Ijtimoiy tarmoqlar, veb-forumlar, veb-bloglar va boshqalar o'quvchilarning o'zaro hamkorlik qilish va bilim almashishlari uchun muhim bo'lib hisoblanadi.

Bu usullar va metodlar, inklyuziv ta'limni amalga oshirishda o'quvchilarning bilim va ko'nikmalri bo'yicha individual ravishda ta'lim olishlarini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Bular, o'quvchilarning o'ziga qobiliyatlarini rivojlantirish, samarali va o'qituvchilar uchun qulay bo'lgan usullar hisoblanadi.

Natijalar:

Zamonaviy ta'lim usullari va metodlarining inklyuziv ta'limda amalga oshirishining natijalari, o'quvchilar va o'qituvchilar uchun muhim ahamiyatga ega. Bu qismda, zamonaviy ta'lim usullari va metodlarining inklyuziv ta'limning amalga oshirishida o'z ta'siri haqida ko'rsatmalarni ko'rib chiqamiz.

1.O'quvchilarning qiziqishlari va motivatsiyasi: Zamonaviy ta'lim usullari va metodlarining inklyuziv ta'limda amalga oshirilishi natijasida o'quvchilarning qiziqishlarining va motivatsiyasining o'sishi aniqlandi. Interaktiv ta'lim vositalari va amaliy mashg'ulotlar o'quvchilarning qiziqishlarini oshirish va ularga ta'lim jarayonini qiziqarliroq qilishda muhim rol o'ynadi.

2. O'quvchilarning mustaqil ta'limini tashkil etish : Zamonaviy ta'lim usullari va metodlarining inklyuziv ta'limda amalga oshirilishi, o'quvchilarning mustaqil ta'limini amalga oshirishda samarali natija beradi. Guruh ishlarida ishtirok etish, masalalar va dasturlar yaratish, va shaxsiy o'zlashtirish o'quvchilarning o'ziga xos rivojlanishlarini ta'minlashda muhim hisoblanadi.

3.O'quvchilar orasidagi hamkorlik : Zamonaviy ta'lim usullari va metodlarining inklyuziv ta'limda qo'llanilishi, o'quvchilar o'rtasidagi hamkorlikni muhim omili hisoblanadi. Kooperativ ta'lim, guruh mashg'ulotlari va interaktiv ta'lim vositalari o'quvchilarning bir-birlari bilan muloqot jarayonini amalag oshirishga yordam beradi.

4.O'quvchilarning bilim va o'zlashtirilishi: Zamonaviy ta'lim usullari va metodlarining inklyuziv ta'limda amalga oshirilishi natijasida, o'quvchilarning o'zlashtirilishi rivojlanadi. Amaliy mashg'ulotlar, o'quvchilarni o'zlashtirishni ta'minlashda katta rol o'ynaydi va ularning o'z-o'zini rivojlantirishga yordam beradi.

Bu natijalar, zamonaviy ta'lim usullari va metodlarining inklyuziv ta'limning muvaffaqiyatli amalga oshirilishida katta ahamiyatga egaligini ko'rsatadi. Ular,

o'quvchilarning turli xil xususiyatlari va zarur talablari bo'yicha individual ravishda ta'lim olishlarini ta'minlashda samarali vosita bo'lib hisoblanadi.

Bahs:

Zamonaviy ta'lim usullari va metodlarining inklyuziv ta'limda amalga oshirilishi, ta'lim sohasidagi rivojlanish va innovatsiyalar uchun katta imkoniyatlar ochadi. Bu bahsda, zamonaviy ta'lim usullari va metodlarining inklyuziv ta'limga o'z ta'siri, ularning muhimligi talablari muntazam ravishda amalga oshiriladi.

1. O'quvchilar uchun boshqaruv: Zamonaviy ta'lim usullari va metodlarining inklyuziv ta'limda amalga oshirilishi, o'quvchilarning o'zlarini boshqarish va mustaqil o'rganishlarini rivojlantirishga yordam beradi. Bu usullar o'quvchilarning o'zlashtirishini ta'minlaydi va ularni o'z ustida ishlashlarini rivojlantiradi.

2. O'qituvchilar uchun qo'llanilishi: Zamonaviy ta'lim usullari va metodlarining inklyuziv ta'limda qo'llanilishi, o'qituvchilar uchun yangi rivojlanish va professional rivojlanish imkoniyatlarini ochadi. Bu usullar o'qituvchilarni o'quvchilar bilan maslahatlashish, har bir o'quvchi uchun maxsus ta'lim rejasi tayyorlash va turli xil ta'lim vositalaridan foydalanish qobiliyatlarini rivojlantiradi.

3. O'quvchilar o'rtasidagi hamkorlik: Zamonaviy ta'lim usullari va metodlarining inklyuziv ta'limda qo'llanilishi, o'quvchilar o'rtasidagi hamkorlik va tushuncha almashishni oshirishga yordam beradi. Bu usullar o'quvchilarning ijtimoiy o'zaro aloqalarini rivojlantiradi va ularning boshqalarni hurmat qilishga o'rgatadi.

4. O'quvchilarning ijtimoiy hayotga integratsiyalashishi: Zamonaviy ta'lim usullari va metodlarining inklyuziv ta'limda amalga oshirilishi, o'quvchilarning o'zlashtirilishi va ijtimoiy hayotga integratsiyalashishi jarayonini amalga oshiradi. Bu usullar o'quvchilarning mustaqil ta'limni amalga oshirishda katta rol o'ynaydi va ularni ijtimoiy hayotga muvofiq shakllantirishda muhim vazifani bajaradi.

Jamiyatning barcha a'zolari uchun o'quvchilarni qo'llab-quvvatlash va ularga o'zlashtirishni ta'minlash zamonaviy ta'lim usullari va metodlarining inklyuziv ta'limda amalga oshirilishining muhimligini ta'kidlaydi. Bu bahs, ta'lim sohasidagi

yangiliklarga, innovatsiyalarga va har bir o'quvchini o'ziga mahsus ravishda ta'lim olish imkoniyatlariga bo'lgan e'tiborimizni oshirishda muhimdir.

Xulosa.

Inklyuziv ta'lim, nuqsonga ega bo'lgan barcha o'quvchilarni ta'lim jarayoniga qatnashish va ularning o'zlarini rivojlantirishni ta'minlash uchun keng ko'rinishda qo'llaniladi. Zamonaviy ta'lim usullari va metodlarining inklyuziv ta'limda amalga oshirilishi, o'quvchilarning turli xil qobiliyatlarini, talablari va ularning o'zlashtirishini ta'minlashda katta ahamiyatga ega bo'ladi. Inklyuziv ta'limda zamonaviy ta'lim usullari va metodlaridan foydalanish muhimdir. Differentsiyalangan o'qitish, kooperativ ta'lim, amaliy mashg'ulotlar, texnologik ta'lim vositalari, kabi usullar, o'quvchilarning o'zlashtirilishi, ijtimoiy hayotga integratsiyalashishi va mustaqil o'rganishida muhim muhim rol o'ynaydi.

E'tiborlisi shundaki inklyuziv ta'limda zamonaviy ta'lim usullari va metodlarining amalga oshirilishi, o'quvchilarning har birini o'zlashtirish, rivojlantirish va ijtimoiy hayotga integratsiyalashishda samarali bo'lib hisoblanadi. Bu usullar, ta'lim sohasidagi rivojlanish va innovatsiyalarni kengaytirishga yordam beradi va har bir o'quvchi uchun ta'lim jarayonini oson va qulay qilishda muhim rol o'ynaydi. Yangi texnologiyalar va o'quv usullari bilan birga, inklyuziv ta'limning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun muhim asosiy qadriyatlar bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. "Inclusive Education for Students with Disabilities: A Review of the Best Evidence on Practices that Make a Difference" - Avramidis, Elias, and Brahm Norwich (2002).
2. "Differentiated Instruction: A Guide for Foreign Language Teachers" - Deborah Blaz (2006).
3. "Cooperative Learning in Inclusive Classrooms: A Research-Based Guide for Educators" - Susan Hentz and Michelle Simpson (2013).
4. "Universal Design for Learning in the Classroom: Practical Applications" - Tracey Hall and Anne Meyer (2012).
5. "Teaching Everyone: An Introduction to Inclusive Education" - Whitney Rapp, Katrina Arndt, and Allison Bussey (2017).

6. "The Inclusive Classroom: Strategies for Effective Differentiated Instruction" - Margo A. Mastropieri and Thomas E. Scruggs (2014).
7. "Technology and Digital Media in the Early Years: Tools for Teaching and Learning" - Chip Donohue (2014).
8. "Inclusion: The Dream and the Reality in Practice" - Elena Rodriguez, Andrew Ashdown, and Joseff Fuentes (2018).
9. "Collaborative Teaching in Secondary Schools: Making the Co-Teaching Marriage Work!" - Wendy W. Murawski and Lisa Dieker (2015).
10. "The Power of Different: The Link Between Disorder and Genius" - Gail Saltz (2017).
11. "Инклюзивное образование. Основные понятия и практика в России" - Татьяна Дубовицкая, Валерий Альмухаметов (2017).
12. "Инклюзивное образование: теория и практика" - Л.А. Хацкелевич (2018).
13. "Педагогика инклюзии: методические указания" - Ирина Баскакова, Ольга Крупкина (2016).
14. "Педагогика инклюзии: теория и методика" - Надежда Спицына, Галина Деревянко (2017).
15. "Инклюзивное образование: учебное пособие" - Л.А. Хацкелевич, Л.Б. Львова (2019).